

YTTRANDE

Sida 1/4

Datum
2019-03-14

Ert datum

Beteckning
R2019-2

Er beteckning
VA-plan

Friederike Ermold
Vätternvårdsförbundet
010-22 36 000

Hjo kommun
Maria.berg@hjo.se

Synpunkter: VA-plan Hjo kommun

Bakgrund

Samhällsbyggnadsavdelningen i Hjo kommun arbetar med att ta fram en VA-plan för kommunen. Istället för ett formellt samråd har kommunen valt att skicka ut ett utkast av VA-planen för att få in synpunkter mm från bl.a. vätternvårdsförbundet.

Synpunkter

Vätternvårdsförbundet konstaterar att:

- Vättern är riksintresse för bl. a. naturvård, yrkesfisket och friluftslivet, dricksvattentäkt samt vattenskyddsområde. Hela Vättern har utpekats som särskilt värdefullt vatten för naturvården. Vättern är dessutom Natura 2000 område (dock uppdelat i flera delområden), med naturtyperna ävjestrandsjöar (kod 3130) och kransalgssjöar (kod 3140), dvs näringsfattiga sjöar med klart vatten och rik undervattensvegetation.
- I vattenvårdsplanen (Vattenvårdsplan Vättern, 2015) beskrivs ett flertal miljömål och delmål som berörs av VA-planen, t.ex. Levande Sjöar (delmål 12) och Vattendrag samt God Bebyggd Miljö (delmål 4 och 6).
- **Dricksvattenförsörjning:** Vättern nyttjas som dricksvattentäkt till ca 280 000 personer (pe). De kommunala vattenverken har ett sammanlagt uttag på 26 000 000 m³/år, som motsvarar ungefär en tredje del av alla vattenuttag (Vattenvårdsplan Vättern, 2015). Vattenkvaliteten är mycket bra och ett vattenskyddsområde finns. Med hänsyn till klimatförändring är det dock viktigt att säkerställa att dricksvattenintag sker tillräckligt djupt, dvs under språngskiktet. (God Bebyggd Miljö: Delmål 3, Vattenvårdsplanen.)

Delmål 3: Vattentäkten Vättern

Delmålets lydelse: Säkerställa Vätterns vattenkvalitet med avseende på sjön som vattentäkt bl a genom fastställande av vattenskyddsområde. Dricksvattnet är av god kvalitet.

2012	2020
 Ja	 Ja

BEDÖMNING:

- Utfall 2012: Delmålet bedöms **uppfyllt**.
- Bedömt utfall 2020: Delmålet bedöms fortsätta **vara uppfyllt**.
- Åtgärdsbehov: Säkerställa vattenintag under sprängskikt (>20m) för klara framtida klimatförändringar samt öka barriäreffekt mot föroreningar.
- Fortsättning: Kunskapen om standard och krav på effektiviteten på enskilda avlopp måste öka.

- **Dagvattenhantering:** Vättern är en kallt, näringsfattig sjö med lång omsättningstid och ring sedimentation. Vättern och dess ekosystem är särskilt känsliga för miljögifter, framförallt organiska miljögifter som ackumuleras i näringskedjan. Dagvatten kan innehålla höga halter av miljögifter och skräp (tex mikroplast) och bör renas innan det släpps till recipient. (God Bebyggd Miljö: Delmål 4, Vattenvårdsplanen.). Vi konstaterat att man i VA-strategin generellt tar upp att utsläpp av miljögifter via dagvatten ska minskas (strategi 2), men att det inte ingår en mer konkret strategi hur det ska realiseras. Vi utgör ifrån att detta framöver tas upp i VA-planen (del 3).

Delmål 4: Lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD)

Delmålets lydelse: Lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) genomförs om möjligt vid all nybyggnation samt renovering av ledningssystem.

2012	2020
 Nära	 Nära

BEDÖMNING:

- Utfall 2012: Delmålet bedöms **nära uppfyllt**.
- Bedömt utfall 2020: Delmålet bedöms **fortsätta vara nära uppfyllt** om inte takten ökar
- Åtgärdsbehov: Ytterligare åtgärder krävs för att öka andelen dagvatten som efterpöleras.
- Fortsättning: Delmålet kvarstår.

Tabell 49. Lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD).

Kommun	Antal/andel	Kommentar
Jönköping	Låg andel	LOD där "så är möjligt"
Habo	80% av allt dagvatten	Tätorten leds via dammar Stora Kärr
Hjo	5 st dammar/system	LOD vid nybyggnation
Karlsborg	?	?
Askersund	0%	LOD där "så är möjligt", krav i ny ÖP.
Motala	12-35%	LOD där "så är möjligt"
Vadstena	0%	planeras
Ödeshög	En (1) anläggning	LOD där "så är möjligt"

- **Avloppsvatten och bräddningar:** Även avloppsvatten innehåller miljögifter som Vättern är känslig för då de ackumuleras i miljön/näringskedjan (t.ex. PFAS), men även näringsämnen och andra avfallsprodukter. Vättern har t.ex. relativt höga halter av kväve, och de största punktkällor är avloppsreningsverk (72%; majoriteten tillförs dock via diffusa källor som jordbruk och atmosfärisk deposition). Bräddningar från reningsverk eller spillnät bör inte förekomma. Redan nu är incidensen låg i Hjo kommun, men målet bör vara noll bräddningar. Även här noterar vi att man i VA-strategin generellt tar upp att bräddningar ska minska, avloppsreningsverk ska uppfylla sin funktion och enskilda avlopp ska uppfylla miljökrav (strategi 3) - men att det inte ingår en mer konkret strategi hur det ska realiseras. Vi utgör ifrån att detta framöver tas upp i VA-planen (del 3).

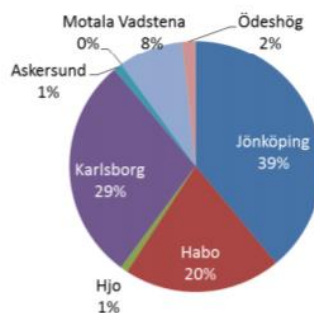
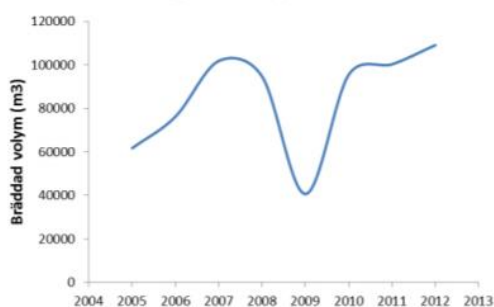
Delmål 6: Bräddning av avloppsvatten

Delmålets lydelse: Det förekommer inga bräddningar från reningsverk eller spillnät av avloppsvatten.

BEDÖMNING:

- Utfall 2012: Delmålet bedöms **inte uppfyllt**.
- Bedömt utfall 2020: Delmålet bedöms **fortsätta vara inte uppfyllt**.
- Åtgärdsbehov: Ytterligare åtgärder krävs att minska bräddningar.
- Fortsättning: Delmålet kvarstår.

Figur 70. TV: Bräddad volym hos vissa avloppsverk samt ledningsnät runt Vättern (Karlsborg endast data fr om 2010). TH: Andelen bräddad volym per kommun (medel 2010-12).

Referenser

Vätternvårdsförbundet 2015: [Rapport 122 från Vätternvårdsförbundet: Uppföljning av vattenvårdsplan samt revidering för 2020](#)

Friederike Ermold

Sakkunnig vattenfrågor Vätternvårdsförbundet